

Ismertető a Mosonyi- emlékszobáról

Dr. Mosonyi Emil (1910-2009)

Dr. Mosonyi Emil professzor Kossuth- és Széchenyi-Díjas vízépítő mérnök, akadémikus, a Magyar Köztársaság Zászlórendjének tulajdonosa. Világhírű mérnök, kutató, tudós, tanár volt, nagy műveltségű, széles látókörű ember. A szakmai munkássága mellett emberi tulajdonságai is példaként szolgálhatnak a mai generáció számára.

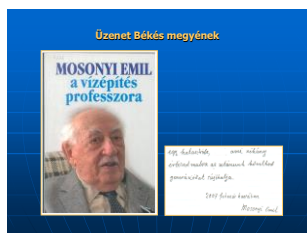

Mosonyi Emil 1910-ben született, és életének 99. évében, 2009-ben hunyt el.

A Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerzett mérnöki diplomát, 1934-ben. Szakmai tevékenységét az Egyetemen tanársegédként kezdte, majd az Országos Öntözésügyi Hivatalban dolgozott, 32 évesen pedig már a Magyar Királyi Országos Vízérőügyi Hivatal vezetője lett. Később a Vízügyi Tervező Vállalat igazgatója, a Vízügyi Tudományos Kutató Intézet tudományos igazgatóhelyettese volt, és a Budapesti Műszaki Egyetem vízépítési tanszékét vezette. 1957-ben a forradalomban való

részvétele miatt egyetemi állásából felfüggesztették.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság Vízérőmű Tervezési Irodáját irányította ezután, majd nemzetközi szakértő lett. 1965-ben elhagyta az országot, a németországi karlsruhei egyetemen vállalt állást. Számos egyetemre kapott vendégprofesszori meghívást, aktívan dolgozott nemzetközi szervezetekben, szerte a világban. Több nemzeti akadémia tiszteletbeli tagja, 5 egyetem díszdoktora, számos nemzetközi szakmai szervezet tagja, elnöke volt. A világ 52 városában tartott tudományos előadást, több mint 250 szakmai tanulmány és könyv szerzője. Az alapműnek számító, vízérő hasznosításról írott kétkötetes könyvét több nyelven is kiadták, 2001-ben kínai nyelvre is lefordították. 2002-ben Cannes-ban a vízépítési szakma Oscar-díját, a Nemzetközi Vízügyi Nagydíjat is átvehette.

Nevéhez vízlépcsők és vízérőművek egész sorának tervezése és szakértése fűződik szerte a világon, kiemelkedő munkásságát mindenhol elismerik. Mosonyi Emil életrajzát, nagy ívű pályáját néhány mondatban bemutatni nem lehet, a gazdag életmű 300 oldalas könyvben is megjelent, Árpási Zoltán tollából részletesen megismerhető.

Az emberek mindig büszkék a városuk, megyéjük híres szülöttére, akik innen, a Körös-vidékről indultak el és jutottak el az országos és a világhírig. De ugyanilyen büszkék lehetünk azokra is, akik nem e térség szülöttei, de sikeres pályájuk kötődik a megyéhez, a Körös-vidékhez.

Így van ez Mosonyi Emil esetében is, akinek mérnöki pályakezdése erősen kötődik Békés megyéhez, az itteni tevékenysége a térség vízügyi műszaki kultúrájának fontos része volt.

Fiatal mérnökként az első jelentős munkái a Hármaskörösön a békésszentandrás duzzasztómű statikai tervezése és a Hortobágy-Berettyón a mezőtúri árvízkapu tervezése voltak.

Az 1941-42-ben megvalósult létesítmények révén lehetővé vált az öntözés, mely akkor Békés megyében a túlélést jelentette.

Ezek a művek ma is kiválóan szolgálják az árvízi biztonságot és a vízigények kielégítését.

Az ország távolabbi területén végzett nagy munkájával, a Tiszalöki vízlépcső megvalósításával is hozzájárult a Körösök vidékének vízgazdálkodásához, a tiszai víz átvezetésének lehetőségét megteremtve.

Mosonyi Emil 2005-ben így fogalmazott a megyéhez való kötődéséről: „Békés megye, a Körösök völgye Magyarországnak az a része, amelyhez különleges szakmai és emberi kötelékek fűznek. Mert ezen a területen szereztem meg azt a mérnöki gyakorlati tudást, amely később, még több évtized után is, - Németországban és számos más országban – nagy hasznomra volt a nehéz problémák megoldásában és az oktatásban.”

Gyakran ellátogatott a Körösök vidékére, Békés megye helyzetét élete végéig figyelemmel kísérte.

2005-ben látogatása során kinyilvánította, hogy Békés megyéhez való kötődését jelezendő, szívesen bocsátaná rendelkezésre személyes tárgyainak, bútorainak egy részét, egy, a halála után kialakítandó emlékhely céljára.

Hamarosan elkészült egy szándéknyilatkozat, a Mosonyi-emlékszoba létesítéséről, melyet Gyula város Önkormányzata, a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság és a Vízügyi Múzeum, Levéltár és Közgyűjtemény vezetői, valamint Dr. Goda Péter vállalkozási főmérnök és dr. Árpási Zoltán főszerkesztő írtak alá.

A szándék valóra vált és Mosonyi Emil halálát követő egy év múlva, 2010. november 24-én megnyílt az emlékszoba a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kezelésében lévő vízügyi bemutatóházban.

Az épület további berendezése, víz- és tájtörténeti, fürdőtörténeti kiállítás megvalósítása folyamatban van.

Az emlékszoba bejárati ajtajával szemközti falon lévő dombormű Mosonyi Emilt ábrázolja, aki saját magát mindig úgy mutatta be, hogy:

„Hivatásom építőmérnök és beállítottságomnál fogva humanista és környezetvédő vagyok”.

Az arcképe alatt a Körös-völgy legfontosabb vízügyi létesítménye, a Békésszentandrás duzzasztómű látható.

A dombormű Lapis András szegedi szobrász- és éremművész alkotása.

Az emlékszoba Mosonyi Emil hagyatékából, a németországi Singen-i dolgozószobájával azonos módon van berendezve, néhány látogatóbarát kiállítási elemmel van kiegészítve.

Az arcképétől és sajátkezű aláírásától jobbra a falon tablók mutatják be Mosonyi Emilt a mérnököt, (tudóst, kutatót, az embert) a tanárt, a kapott elismeréseket és a nagyvilágban betöltött szerepét.

Az ajtótól jobbra lévő érintőképernyős pulton megismerhetők részletesebben Mosonyi Emil Körös-vidékkel való kapcsolatai, Békés megyei munkái, sajtócikkek gyűjteménye, részletes életrajza. A fotógalériában saját diaképei mutatják utazásait a nagyvilágban.

Asz ajtó mellett balról egy lapozható dokumentum gyűjtemény található, melyben életrajz, szakmai és személyes levelezések olvashatók, többek között a halála előtt írott „Üzenet Békés megyének” című levele, melyben a klímaváltozás hatásaira hívja fel a figyelmet.

A mellette lévő világtérkép szemlélteti azt, hogy szakmai munkáját az egész világ megismerte és elismerte. A különböző színű lámpák felkapcsolásával megjeleníthető, hogy a világ mely részén milyen minőségben volt jelen, hol kapott nemzetközi elismerést, milyen tisztségei voltak nemzetközi szervezetekben, egyetemi és mérnök továbbképző tanári szerepét, díszdoktori címei és szakértői tevékenysége helyszíneit.

A szemközti szekrényen lévő tárgyak szakmai munkásságát és emberi érdeklődési területeit is bemutatják. Az általa és róla írott könyvek, kiadványok, kedvenc térképei kerültek a polcokra, az általa kialakított rendben.

A középben lévő televízió egy riportfilm részlete vetíthető.

A beszélgetés során a rá jellemző és lebilincselő előadói stílusban mondja el szakmai hitvallását duzzasztóművekről, erőművekről, a környezet védelméről.

Az arcképe alatt elhelyezett tárgy egy nagyítógép. Ez a készülék volt legfontosabb segítője a munkája során, miután idős korára a látása megromlott. Fáradhatatlanul írt és olvasott ennek segítségével élete végéig. A készüléken nyitva hagyott könyv, az íróasztalán elhelyezett tárgyak az utolsó napjait idézik meg.

Az emlékszoba célja, hogy járuljon hozzá Mosonyi professzor emlékének megőrzéséhez, azok körében, akik ismerték a munkásságát, és szolgálja ennek a gazdag életpályának a bemutatását azok számára is, akik eddig nem ismerték a világhírű mérnököt, tanárt, a tudóst.

Ahogy Bak Sándor vízügyi igazgató az avatáson kifejezte, az emlékszoba jelenti azt is, hogy:
„A szoba az otthon része, Mosonyi Emil emléke, szellemisége otthonot kapott, otthon van a Körös-vidéken!”

Kérjük, tekintse meg a kiállítást!

*Írta: Cserkúti Andrásné, Szerk: Czakóné Czédli Jolán
Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör*